

Politični pregled.

Notranji položaj. — Vzlic zasedanju deželnih zborov se mora reči, da je politično življenje v naši državni polovici sedaj jako mirno. Vse je tiho, od nikoder ni sapice, ki bi vladajočim krogom kalila poletne počitnice. Minister Rezek je bil šel v Prago v politični misiji in se je iz Prage vrnil na Dunaj, a kar bi sicer obudilo največjo pozornost, za to so se celo časniki malo zmenili. Politični položaj se najbolje označi kot politično mirovanje.

Deželni zbori se večinoma razidejo prve dni tega meseca in bodo svoja zasedanja nadaljevali v septembru. Istrski deželni zbor sploh ni prišel do kake seje. Deželni glavar je pač sklical drugo sejo, a italijanska večina ni prišla k seji, tako da je bila ta nesklepčna. Italijani so torej deželni zbor razgnali in vladi prizadeli občuten udarec. Vprašanje je sedaj: ali bo vlada ta udarec mirno vtaknila, ali bo reagirala? Dunajska oficijozna „Information“ trdi, da vlada pred laško ošabnostjo ne bo kapitulirala, ali kaj misli vlada storiti, tega rečeni oficijozni list ne ve.

Vsesokolski shod v Pragi. — Zadnje dni meseca junija se je vršila v Pragi velikanska slavnost. Bil je tam IV. vsesokolski shod. Udeležilo se ga je okrog 15.000 Sokolov. Zastopane so bile poleg Čehov vse slovanske narodnosti. Došli so Slovenci, Poljaki, Hrvatje in Srbi, Rusi in Bolgari. Došli so pa na to slavnost tudi odposlanci francoskih gimnastov in odposlanci mesta Pariza. V posameznosti te kolosalne slavnosti se ne bomo spuščali, konstatujemo pa, da je bila ta slavnost znamenita manifestacija slovanske vzajemnosti in posebno znamenita manifestacija vzajemnosti mej Slovani in pa Francozi. To so tudi Nemci spoznali in vsled tega zagnali silen hrup, češ, da so se avstrijski Slovani z Rusi in Francozi zarotili zoper trozvezo. Naj bi bili pristavili, da tudi zoper razširjajoči se pangermanizem.

Češke stranke. — Bližajoče se volitve za deželni zbor so prinesle neko razbistrenje razmer, ki vladajo mej posameznimi češkimi strankami. Vse kaže, da se izvrši novo grupiranje strank. Zdaj tečejo razna kompromisna pogajanja. Bržčas se izvrši novo grupiranje, tako da se bodo agrarci in Staročehi postavili na stran veleposestnikov. Okrog Mladočehov se bodo zbrali Masarykoveci, socialisti pa bodo bržčas z radikalci tvorili tretjo skupino.

Francija. — Zadnje dni je bil uradoma razglašen novi društveni zakon, ki je v prvi vrsti naperjen proti duhovniškim redovom. Vlada ima oblast, da sme vsak red razpustiti in konfiskovati njegovo premoženje. Sedanja vlada se bo gotovo poslužila te pravice, ker vidi v duhovščini sploh zlasti pa v redovnihih največje nasprotnike republike.

Rusija. — Mej ruskim carjem in višjim prokuratorjem svetega sinoda Pobědonoscevom je nastal konflikt. Car se ne strinja več s Pobědonoscevom in bo tu odstopil. Liberalno misleče kroge to silno veseli, da je vsegamožni prokurator padel ter upajo, da bodo sedaj nastale boljše razmere.

Vojna v južni Afriki. — O dogodkih na bojišču vedno dobro poučena „Inde' pendance Belge“ pravi, da položaj Burov še nikdar ni bil tako ugoden, kakor je sedaj. Buri so zopet prodrli v Kaplandijo, torej v angleški teritorij, in sicer celo v take okraje, kjer niti vojno stanje ni razglašeno, ker Angliži niso mogli misliti, da pridejo Buri tja.

Dogodki na Kitajskem. — Kakor druge države, je zmanjšala tudi naša vlada svoje čete in število ladij v Vzhodni Aziji, tako da ostane v Kitaju le 100 mož. — Ruski poslanik je javil kitajskih pooblaščenecem, da se takoj potem, ko se dožene vprašanje glede odškodnine, začno pogajanja glede Mandžurije, ki mora dobiti upravo, ki bo vstrezala Kitajcem in Rusom.

Obrtnija.

Zavarovalstvo.

II.

Iz zadnjič omenjenega uradnega izkaza o zavarovalstvu je razvideti, da je večina zavarovalnic dandanes v precej težkem položaju. To je čisto naravno. Zavarovalstvo se je namreč silno razvilo, konkurenca mej posameznimi zavarovalnicami je velikanska, premije so vsled tega nizke, tako da so morale nekatere zavarovalnice plačevati dividende iz svojih rezervnih zakladov, ki so jih nabrale v onih dobrih časih, ko je tudi najslabša zavarovalnica delala silne dobičke. „Unio catholica“ je prišla celo v nesrečni položaj, da je morala zararovalnino zvišati kar za 15 %, vsled česar je v enem samem letu odpadlo okrog 1000 zavarovancev.

Položaj zavarovalnic je torej v obče neugoden. Kakor povsod, tako vidimo tudi pri zavarovalstvu, da velika podjetja ne puste malih rasti in razvijati. Največje zavarovalnice, ki imajo velike glavnice in velike reserve bodo sčasoma zadušile male zavarovalnice. Prav te dni je propadla ogrska vzajemna zavarovalnica, ker poleg velikih podjetij ni mogla eksistirati. Bodočnost malih zavarovalnic je torej jako neprijetna in za zavarovalce kaj malo tolažljiva. Kar vidimo v industriji, da namreč poleg velikih podjetij mala ginevajo, kar vidimo v trgovini, da velika podjetja male konkurente pozobljejo, to se kaže tudi v zavarovalstvu.

Prav zato nam pa dela velike skrbi lansko leto ustanovljena „Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov v Ljubljani“. Koncesijo za ustanovitev so dobili gg.: Ivan Vencajz, K. Pollak, J. Sušnik, J. Šiška in J. Jarc, sami častivredni gospodje, ki imajo gotovo jako dobro voljo, ki pa o zavarovalstvu preklicano malo razumejo. Zavarovalstvo je specijalna stroka, v kateri treba obsežnega specijalnega znanja in mnogo praktičnih izkušenj, ako se hoče uspevati, zlasti pa so potrebne take skušnje in tako znanje možem, ki hočejo upeljati povse novo društvo ter voditi njegove posle.

Vzroki, da nimamo zaupanja v novo „Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani“, so jako tehtni, kakor nam bo rad pritrtil vsak, objektivno sodeč strokovno podkovan človek.

Vse boljše rizike, to so tista poslopja, ki so količkaj varna pred ognjem, so na Slovenskem že davno zavarovana in sicer pri družbah, ki so popolnoma sigurna in imajo lepe rezervne zaklade. Novo društvo ne dobi dobrih rizik, naj zanj agitira, kdor hoče ne dobi jih, ker je skoro vsakdo zavarovan na 10 let. Vzeti mora same slabe rizike, ki jih druge zavarovalnice ne marajo, in če se primeri le količkaj večji požar je zavarovalnica v nesreči.

Danes v resnici ni več prostora za male zavarovalnice. Še banka Slovenija se ni mogla ohraniti, kako se naj ohrani „Vzajemna zavarovalnica“, ki se ima vrh tega boriti z nasprotstvom napredne stranske ter ne dobi iz te stranke zavarovancev, tako da je odkazana na kmetski proletarijat.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ ima premajhen ustanovni fond in ima preveč organizacijskih stroškov. Administracija velja veliko več kakor so dohodki in vsled tega bodo morali zavarovanci pri količkah znatnejši škodi veliko doplačati.

Prav v tem, da garantirajo zavarovanci za vso škodo z vsem svojim premoženjem, da se morajo premije zvišati tako, da se ž njimi pokrije vsa izguba, iz kratka, v načelu vzajemnost, na katerem sloni ta zavarovalnica, v tem tiči občna gospodarska nevarnost.

V današnjih razmerah bi po našem svetem prepričanju nova privatna zavarovalnica niti tedaj ne mogla uspevati, ako bi se je oklenile vse slovenske stranke in složno zanjo delale, ker bi ne mogla konkurirati z velikimi zavarovalnicami, kakoršna je na pr. „Slavija“. Strankarska zavarovalnica, kakoršna je ustanovila katoliško-narodna stranka pa že celo nima upanja na uspeh in smo prepričani, da bo kmalu primorana likvidirati.



Novo sredstvo za zatiranje predenice.

Predenica (predlanc) nam dela veliko škodo na detelji, pa tudi že na travnikih, odkar smo jih začeli gnojiti. S takimi gnojili se namreč pospešuje rast detelje in z deteljo vred tudi bujnejši razvoj predenice.

Za uničevanje te zajedalke se priporočajo dandanes različna sredstva, a nobeno izmed teh ni popolnoma zanesljivo in izdatno. Še najbolj vspešno smo jo zatirali dosedaj s požiganjem napadenih mest.

V zadnjem času se nam pa priporoča neko novo sredstvo proti tej škodljivki in sicer kajnit, tedaj tisto umetno gnojilo, katero rabimo z najboljšim uspehom za gnojenje travnikov. Poskušnje, katere je delal s kajnitom neki Sališ-Postel, kmetovalec, ki je že na dobrem glasu v nemški Šleziji in na Poznanjskem, so baje dognale, da se da s kajnitom predenica prav dobro zatirati, ako se namreč kajnit na debelo raztrosi po napadenih mestih, na ta način, da se za vsah štirjaški meter prostora porabi $\frac{1}{2}$ kg kajnita.

Ako se kajnit v toliki množini raztrosi po napadenih mestih, se predenica popolnoma uniči in zatire. Posuši se sicer s predenico tudi detelja in trava, a ta začne takoj zopet z nova poganjati. Sališ-Postel je delal poskuse s kajnitom za sedaj na svojih travnikih; pričakovati pa je, da se bodo v tem slučaju tudi na deteljiščih dobro obnesli. Zaradi tega opozarjamo na to naše napredne gospodarje in jih prosimo, da delajo tudi sami poskušnje

s tem najnovejšim sredstvom. Mogoče, da se nam vendar posreči dobiti po dolgem pričakovanju tisto sredstvo, s katerim se bo predenica zlahka zatirala.

Krompir, ki je postal po zimi sladak.

Letošnja ostra zima je napravila veliko škode v kmetijstvu. Po vinogradih so trte močno pozeble in popokale, v drevesnicah je trpelo mlado drevje itd. Tudi naše kleti niso bile varne pred letošnjim hudim mrazom. Mnogo krompirja je v pravem pomenu besede zmrznilo, mnogo pa postalo neprijetno sladkega okusa.

Dosedaj se je sploh mislilo, da je tudi tak krompir zmrznjen, ki postane po zimi vsled nizke toplote sladak, in da ni poraben ne za jed, niti za seme. Novejše preiskave pa uče, da je tak krompir še dober, in da se ta napaka da prav lahko popraviti.

Krompir postane sladak sploh pri nizki toploti; pri nizki toploti, ki znaša lahko nekaj stopinj nad ničlo, se začne krompirjev škrob rad pretvarjati v sladkor. To se opazuje zlasti v letih z dolgotrajno ostro zimo.

Ta neprijetna sladkoba se pa krompirju lahko odzame, ako ga spravimo za en dober teden na gorak kraj, kjer znaša toplota kakih 15° po R.

Pri tej toploti se namreč nastali sladkor spremeni deloma nazaj v škrob, deloma pa v ogljikovo kislino, ki izhlapi v zrak. V ogljikovo kislino se pretvarja sladkor s pomočjo kisika, katerega sprejema krompir iz zraka.

Razne poskušnje so tudi dognale, da je krompir, ki je postal vsled mraza sladak, ravno tako kaljiv in ravno tako dober za saditev, kakor krompir, ki ni trpel nobene škode.

Neporaben je pa krompir, ki je po zimi zmrznil. Zmrznjeni krompir poznamo na tem, da postane trd ko kamen. Ko se otaja, pa je mehak in hitro gnije. Krompir zmrzne v kletih še le takrat, kadar se zniža toplota na 3° do 4° po C. pod ničlo.

Kmetijske raznoterosti.

Skušnje na podkovski šoli vršile so se dne 27. junija t. l. pred izpraševalno komisijo. Kovačev brez šole prišlo je 12, in sicer 8 Kranjcev, 3 Štajarci, 1 Hrvat. 10 kovačev delalo je izpit prvič, dva sta ponovila izpit, ker sta lansko leto pri skušnji propadla. Vspeh bil je jako nepovoljen, le 5 kovačev je zadostovalo, 7 kovačev mora ponoviti izpit drugo leto, oziroma priti v podkovsko šolo. Učenca bila sta v tem tečaju le dva in sicer jeden Kranjec, jeden Štajerc; oba imela sta podporo. Pri izpitu dobil je učenec Matija Kavčič iz Češnjice, okraj Kranj, iz podkovstva in mesogledstva red „dobro“, isti red dobil je iz obeh predmetov Fran Pucko iz Ivrekoveih, okraj Ptuj, Štajarsko.